

Aan de leden van de
Vaste Kamercommissie van VWS
Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum: 6 februari 2025

Onderwerp: belang van langdurige zorg voor ouderen

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie van VWS,

Op 13 februari a.s. spreekt u met de minister over de langdurige zorg. Hierbij de bijdrage voor dit debat vanuit de Seniorencolatie.

Zoals u wellicht weet zijn wij betrokken bij diverse landelijke programma's die moeten bijdragen aan het op peil houden van de zorg voor oudere mensen. Gezien de vergrijzing met daarin een stijgende zorgvraag en een toenemende krapte op de arbeidsmarkt, is dat een behoorlijke uitdaging. Maar we zien het als onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om te stimuleren en te faciliteren dat ouderen in Nederland een optimale kwaliteit van leven behouden en kunnen leven in fijne wijken waarin mensen voor elkaar zorgen (samenredzaamheid) met zoveel mogelijk eigen regie en zelfstandigheid. Dit is een wens die alle ouderen delen. We hopen dat dit debat ons weer verder gaat helpen in het maken van de juiste keuzes daarbij.

Uitdagingen in de zorg

De krapte op de arbeidsmarkt heeft geleid tot een situatie waarin de professionele zorg -nu en op termijn- niet in staat is om alle zorgvragen op te vangen. Dit roept de vraag op hoe we ervoor kunnen zorgen dat de zorg beschikbaar blijft voor degenen die het zelfstandig niet meer redden omdat ze de middelen en/of het netwerk niet hebben. Om die reden is het traject Wonen en Zorg voor ouderen gestart. Een traject in de vorm van een beweging naar preventie en investeren in wonen en welzijn. We weten dat investeren in welzijn veel (duurdere) zorg afvangt en er toe bijdraagt dat mensen hun zelfstandigheid kunnen behouden.

Om dit handen en voeten te geven lopen er nu diverse trajecten en programma's zoals: Meer jarenagenda WMO, Wonen en Zorg voor Ouderen, Akkoord Zorg en Welzijn, Integraal Zorgakkoord en GALA. En daarnaast is er een hoofdlijnenakkoord ouderenzorg in voorbereiding.

In al deze trajecten wordt gesproken over het belang van de sociale basis en de ondersteuning die nodig is om deze te versterken, de zogeheten beweging naar de voorkant. Diverse plannen van aanpak worden verkend.

Het zou helpen als deze programma's in elkaar gevlochten worden om zo (bij een meer integrale aanpak) een versnelling tot stand te brengen.

Inzet van middelen

Veranderingen vragen investeringen en de acceptatie dat de kosten voor de baten gaan. Alvorens besparingen te kunnen realiseren in de langdurige zorg moet er eerst aanzienlijk worden geïnvesteerd om te stimuleren dat mensen in staat worden gesteld om binnen hun netwerk naar oplossingen te zoeken alvorens professionele hulp te vragen.

Wij pleiten er dan ook voor dat geplande bezuinigingen worden geschrapt. Het ophanden zijnde Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg moet de juiste richting gaan bepalen en op basis daarvan dienen er concrete plannen te worden gemaakt en uitgevoerd. Om daar succesvol invulling aan te kunnen geven dienen er (financiële)middelen beschikbaar te worden gesteld.

De juiste randvoorwaarden (en daarmee investeringen) moeten daarbij op orde zijn zoals bijvoorbeeld het structureel bouwen aan technologische vernieuwing, het opzetten van zorgzame buurten en de gelijkwaardige samenwerking tussen de formele en informele zorg.

Generiek Kompas; samenwerken aan kwaliteit van bestaan

Afgelopen jaar is het Generiek Kompas in het register van het Zorginstituut ingeschreven. Het Kompas beschrijft een nieuwe werkwijze, passend bij de beweging die in gang is gezet. Samen met de client de zorg bepalen, vanuit vertrouwen meer ruimte voor de professional en verantwoording afleggen door een combinatie van tellen en vertellen. De invoering van het Kompas staat aan het begin maar inmiddels zijn de eerste kwaliteitsbeelden aangeleverd.

Het is belangrijk dat deze nieuwe werkwijze de tijd en ruimte krijgt om zich te bewijzen en te laten zien dat op deze manier goede maatgerichte zorg geleverd wordt.

Ook het werken met het Kompas begint bij mensen zelf en het sociale netwerk dat zij hebben (naasten, mantelzorgers, burens) .

En dat is waar we naar toe moeten, zorg als sluitstuk van een keten van aandacht, welzijn en er samen zijn voor elkaar. Pas dan kunnen we professionele zorg zo verdelen dat deze maximaal terecht komt bij de mensen die het zelf of met elkaar niet meer redden.

Wonen “belangrijke relatie met langdurige zorg”

Het pleidooi van de Seniorencolatie om meer ruimte te creëren voor alternatieve woonvormen voor ouderen (zoals 0-tredenwoning, geclusterd wonen en zorggeschikte woningen) heeft er mede toe geleid dat deze woonvormen inderdaad gebouwd gaan worden. Tot 2030 worden er 290.000 woningen voor ouderen gebouwd. Inmiddels is het zover dat dit aantal kan worden gerealiseerd op basis van de zogenaamde “regionale woondeals”.

Nu dient echter per gemeente concreet een planning te worden gemaakt voor de realisatie, maar daar dreigt – door allerlei oorzaken- vertraging te ontstaan.

Wij verzoeken dit nauwkeurig te monitoren en zo nodig actie te ondernemen, omdat we ons geen verdere vertraging kunnen permitteren..

Het bouwen van extra woningen voor senioren is absoluut randvoorwaardelijk om de zorg voor ouderen in de toekomst op de rit te kunnen blijven houden. Belangrijk aandachtspunt bij de realisatie op lokaal niveau dient directe betrokkenheid van ouderen zelf te zijn, d.w.z. niet over, maar met hen.

Vragen aan de minister

Op basis van bovenstaand betoog komen wij tot de volgende concrete vragen die u aan de minister zou kunnen stellen (al dan niet via moties):

- 1. Deelt de minister de opvatting dat het structureel investeren in welzijn voor ouderen helpt om een groot deel van de (toekomstige) zorgvraag af te vangen en eraan bijdraagt dat ouderen hun zelfredzaamheid langer kunnen behouden en het omzien naar elkaar wordt versterkt*
- 2. Er lopen momenteel een aantal trajecten naast elkaar (Meer jarenagenda WMO, Wonen en Zorg voor Ouderen, Akkoord Zorg en Welzijn, Integraal Zorgakkoord, GALA) die zijn gebaseerd op “de beweging naar de voorkant”. Is de minister bereid om zoveel mogelijk van deze activiteiten in elkaar te vlechten om zo door een meer integrale aanpak de effectiviteit ervan te vergroten?*
- 3. Het op handen zijnde Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg moet de juiste richting bepalen, maar om daar uiteindelijk invulling aan te kunnen geven moeten daar wel middelen voor beschikbaar worden gesteld.*

4. *Is de minister bereid om hiervoor middelen beschikbaar te stellen en derhalve voor de komende jaren (voorgenomen) bezuinigingen te schrappen?*
5. *In hoeverre wordt er door VWS en VRO gezamenlijk druk uitgeoefend om te verzekeren dat ook op lokaal niveau de urgentie wordt gevoeld en dat er daadwerkelijk concrete plannen worden gemaakt om alternatieve woningen voor ouderen te realiseren. Het risico is aanwezig dat door de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 de aandacht hiervoor verslapt. Is de minister bereid een en ander te monitoren en zonodig extra actie te ondernemen?*

Tenslotte

Wij hopen dat u onze zorgen en aanbevelingen ter harte neemt en de nodige stappen onderneemt om goede, passende langdurige zorg voor alle ouderen (ongeacht inkomen, achtergrond of woonplaats) in Nederland te realiseren.

Met vriendelijke groet,

Anneke Sipkens, directeur-bestuurder ANBO-PCOB
John Kerstens, voorzitter Koepel Gepensioneerden
Freddy May, coördinator a.i. NOOM
Lucia Lameiro, directeur-bestuurder SOMNL